

“Dubbel Duurzaam”

**Werken aan Dubbel duurzaam in
de gemeente Sittard-Geleen.**

Stichting Milieufederatie Limburg

Nummer 670.1.28

11-06-2013

Inhoudsopgave

Stichting Milieufederatie Limburg	1
Inhoudsopgave	1
1. Inleiding	2
2. Projectomschrijving.	3
3. Doelstelling	5
4. Stapsgewijze aanpak	6
5. Projectleiding	9
6. Begroting detail (doelstelling en minimumvariant)	10
6.1. Kosten urenbesteding 2013-2014	10
6.2. Projectbegroting 2013 - 2014	11
7. Communicatie	12

1. Inleiding

De gemeente Sittard-Geleen heeft van 2007 tot juni 2010 energieteams ingezet, die ruim 3700 woningen hebben bezocht en eenvoudige energiebesparende maatregelen hebben voorgesteld en aangebracht. Dat heeft bijgedragen aan versterking van de sociaal-economische positie van een grote groep woninggebruikers met lagere inkomens. De bereikte besparing per huishouden lag daarbij tussen 5 en 10% en gemiddeld € 77,- per jaar. Van de medewerkers, die het werk met behoud van een bijstandsuitkering konden doen is een deel inmiddels overgestapt naar de normale arbeidsmarkt.

Dit project heeft zich gefocust op de huurwoning. In de evaluatie van dit project is het voornemen geuit om een vergelijkbaar project te ontwikkelen voor de particuliere markt. Daarnaast is er vanuit de vertaling van overheidsbeleid dat mensen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen met zorg op maat. Vanuit deze beweegredenen is het project dubbel duurzaam ontwikkeld met als doel vanuit een gecombineerde aanpak een energiezuinige (betaalbare) en meer toekomstbestendige woning te creëren.

2. Projectomschrijving.

De gemeente Sittard-Geleen wil woningeigenaren stimuleren hun woning te verduurzamen door het treffen van energiebesparende maatregelen en dit te combineren met het aanbrengen van zorgmaatregelen, waardoor de woning levensloopbestendiger wordt. Om de duurzaamheidsmaatregelen uit te voeren kunnen woningeigenaren gebruik maken van de SVN duurzaamheidslening.

De gemeente Sittard-Geleen en Milieufederatie Limburg organiseren informatiebijeenkomsten voor woningeigenaren en –gebruikers. Daarbij staat centraal hoe je je woning zo kan aanpassen, dat je er nog lange tijd in kunt blijven wonen. We noemen dat het toekomstbestendig maken of verduurzamen van de woning.

Het gaat daarbij om drie dimensies van verduurzaamheid:

- duurzaam 1 het milieu wordt minder belast
- duurzaam 2 woonlasten gaan omlaag
- duurzaam 3 lang en comfortabel in je eigen huis kunnen blijven wonen

Uit veel vooral oudere woningen lekt in de wintermaanden onnodig warmte weg. De woning is koud en tochtig en vraagt extra stoken en betekent een hoge energierekening en dat belast het milieu. Met wat oplettendheid en vaak een kleine investering is er al veel te besparen en heb je een warme en comfortabele woning.

Ouderdom komt met gebreken, wordt wel eens gezegd. Maar het kan heel vervelend zijn als dat ook betekent dat je dan je huis uit moet. Dat kun je voorkomen door je woning zo aan te passen, dat je met een fysieke of mentale beperking thuis kan blijven wonen. Daarom biedt de gemeente Sittard-Geleen aan voor het eerste een energiescan en voor het tweede een zorgscan te laten uitvoeren.

Niet hoeven verhuizen en energie besparen zijn ook nog eens goed voor het milieu.

1.2 Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning biedt mensen met een zware zorgbehoefte (medisch geïndiceerd) de mogelijkheid om bepaalde zorgmaatregelen op basis van de WMO vergoed te krijgen. In het communicatietraject zal hier op gewezen worden.

In het project ligt de focus op oudere wijken of buurten, met bouwjaren tot 1975, een periode dat de huizen nog slecht werden geïsoleerd en voor het zorgaspect op wijken, waar veel ouderen boven de 60 jaar wonen. Het project wordt per wijk voor contingenten van koopwoningen uitgevoerd. Er wordt per wijk of buurt geëvalueerd, zodat de aanpak kan worden bijgesteld aan de hand van de opgedane ervaringen. Om die reden start het project op een beperkte schaal in een buurt met enkele tientallen woningen.

Tijdens de energiescan wordt nagegaan welke maatregelen nodig zijn om de energielekken te dichten of de verwarming en ventilatie beter te laten functioneren. Daarbij wordt ook bekeken,

wat men eenvoudig zelf kan doen om overbodig energieverbruik tegen te gaan. Er wordt direct een bestellijst ingevuld, waarmee de bewoner spaarlampen, tochtstrips, radiatorfolie en andere kleine voorzieningen kan bestellen. Deze worden centraal tegen een lage prijs ingekocht en tegelijkertijd met de rapportage afgeleverd.

Bij een zorgscan zal tijdens het gesprek met de bewoner aan de hand van een checklist gezien worden of op de langere of kortere termijn de woning en haar voorzieningen voor de bewoner voldoende toegankelijk blijft en zo niet welke aanpassingen nodig zijn.

Wie deelneemt aan het project is bereid wat te investeren in energiebesparing en levensloopbestendigheid en betaalt een bedrag per scan (€100,- tot € 150,-). Geeft hij opdracht maatregelen uit te voeren, dan is bij bedragen boven de

€ 500,- de scan gratis. Men kan ook direct op maatregelen inschrijven via een website, welke tevens als vraagbaak dient en ontvangt dan rechtstreeks offerte.

Aan het project nemen bedrijven deel, die de maatregelen met een goede prijs-kwaliteitverhouding kunnen uitvoeren. Deze zullen vrijblijvende aanbiedingen voor de uitvoering van maatregelen doen. Het resultaat van elke scan gaat vergezeld van een offerte of ander aanbod van een deelnemend bedrijf en een ingevulde aanvraag voor subsidie of lening. Investerings in isolatie en installatie worden gestimuleerd doordat deelnemende bedrijven wordt gevraagd kortingen te bieden voor grotere contingenten maatregelen en men kan voor de energiebesparende maatregelen een SVN-duurzaamheidslening afsluiten. Datzelfde geldt voor aanpassingen van de woning, die gericht zijn op het langer kunnen bewonen daarvan. De voorwaarden voor deze lening zijn opgenomen in de Verordening Duurzaamheidslening Sittard-Geleen.

3. Doelstelling

Het project streeft naar een bewuste keuze van de bewoner zijn woning en het gebruik ervan zodanig aan te passen, dat bewoning en het gebruik van de daar aanwezige voorzieningen ook op termijn betaalbaar, energiezuinig en toegankelijk blijven. Dit wordt bereikt door een vermindering van het woninggebonden en huishoudelijk energieverbruik en door een zodanige inrichting van de woning, dat deze ook bij een fysieke en mentale beperking toegankelijk en bruikbaar blijft.

Voor de uitvoering van maatregelen kan gebruik gemaakt worden van een laagrentende lening uit het door de gemeente Sittard-Geleen beschikbaar gestelde SVN duurzaamheids fonds. Concreet wordt gestreefd naar een investeringsniveau van € 400.000,- voor maatregelen, gericht op beperking van de energievraag met een daarbij behorende CO₂-reductie van 600.000 kg CO₂. Deze doelstelling geldt voor het eerste jaar van uitvoering. Voor dat jaar geldt een minimum investeringsniveau van € 150.000,- (60 x € 2.500,-) en 225.000 kg CO₂. Voor maatregelen, gericht op verbetering van de levensloopbestendigheid (zorg) wordt het eerste jaar een investeringsniveau van € 100.000,- met een minimum van € 40.000,- nagestreefd. Ervaring met een soortgelijk project in Venlo leert, dat daar op initiatief van Duurzaam Venlo voor meerdere tonnen is geïnvesteerd. Deelname aan het project is zichtbaar aan de woning; de besparingsresultaten worden bekend gemaakt in de pers en tijdens terugkombijeenkomsten na verloop van een jaar.

Periode		Investeringsdoelstelling	Investeringsdoelstelling minimaal
2014	energie	400.000	150.000
	zorg	100.000	40.000
2015	energie	375.000	300.000
	zorg	75.000	80.000
Totaal		950.000	570.000

4. Stapsgewijze aanpak

- 1) Bespreking met ondernemers over aanbod en prijs-kwaliteit van te nemen besparende maatregelen en woningaanpassing (kortingen) en over de voorwaarden van dit project en een bijdrage aan de kosten ervan. De organisatie stelt vooraf selectiecriteria voor te benaderen bedrijven open en stelt kwaliteitseisen aan de ingediende offertes en aan de wijze waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd. Selectie van en afspraken met geselecteerde aanbieders (ondernemers).
- 2) Met een bouwmarkt worden afspraken gemaakt over voordelige grootschalige inkoop en teruglevergarantie van kleine energiebesparende artikelen.
- 3) Opstellen energiescan. Checklist mogelijke gebreken en verbetermaatregelen en de prijs daarvan. Wijze van registreren van de woningsituatie bepalen en in scanmethode vastleggen. Mogelijkheid verkennen om met behulp van een laptop direct te adviseren en begroten. Bestellijst kleine energiespaarders opstellen. Hiertoe relatie leggen met standaardverbruik vergelijkbare woning (MeerMetMinder, Agentschap NL). Mogelijkheid aanbod slimme meter verkennen.

Energiescan

Tijdens de energiescan wordt nagegaan welke maatregelen nodig zijn om de energielekken te dichten of de verwarming en ventilatie beter te laten functioneren. Daarbij wordt ook bekeken, wat men eenvoudig zelf kan doen om overbodig energieverbruik tegen te gaan. Er wordt direct een bestellijst ingevuld, waarmee de bewoner spaarlampen, tochtbands, radiatorfolie en andere kleine voorzieningen kan bestellen. Deze worden centraal tegen een lage prijs ingekocht en tegelijkertijd met de rapportage afgeleverd. Het resultaat van elke scan gaat vergezeld van een offerte of ander aanbod van een deelnemend bedrijf en een ingevulde aanvraag voor subsidie of lening.

- 4) Opstellen van vragenlijst over (verwachte ontwikkeling van) fysieke beperkingen van bewoner. Opstellen van checklist voor zorgaanpassingen aan de woningen, afhankelijk van de kenmerken van de woning en de aard van de fysieke of geestelijke ongemakken van de bewoner (door gemeente). Wijze van registreren van de woningsituatie bepalen en in scanmethode vastleggen. Mogelijkheid verkennen met behulp van laptop direct te adviseren en begroten. Aangeven in welke gevallen bezoek door zorgdeskundige geïndiceerd is. Verkrijgen van helderheid over per maatregel te verwachten kosten en werkwijze bij aanvraag om financiering vanuit het gemeentelijke fonds.

Zorgscan

Bij een zorgscan zal tijdens het gesprek met de bewoner aan de hand van een checklist gezien worden of op de langere of kortere termijn de woning en haar voorzieningen voor de bewoner voldoende toegankelijk blijft en zo niet welke aanpassingen nodig zijn. Het resultaat van elke scan gaat vergezeld van een offerte of ander aanbod van een deelnemend bedrijf en een ingevulde aanvraag voor subsidie of lening.

Wie deelneemt aan het project is bereid wat te investeren in energiebesparing en/of levensloopbestendigheid en betaalt een gering bedrag per scan ca. € 75,-). Geeft hij opdracht maatregelen uit te voeren, dan is bij bedragen boven de € 500,- de scan gratis. Men kan ook direct op maatregelen inschrijven via een website, welke tevens als vraagbaak dient en ontvangt dan rechtstreeks offerte.

- 5) Bouwen website voor o.m. "doe het zelf"-selectie van maatregelen en aanvraag daarvan.
- 6) Redactie tekst wervende brochure en brochure vormgeven en laten drukken.
- 7) Bespreking met reïntegratiebedrijf, gemeente Sittard-Geleen en eventueel UWV over mogelijkheden, selectie, opleiding en werkzaamheden samen te stellen energiescan- en zorgscanteams.
- 8) Werven en opleiden vrijwilligers en leden teams voor uitvoeren scans¹⁾.
- 9) Selectie wijken besparingspotentieel en behoefte aan zorgwoningen aan de hand van rapportage Bureau Companen.
- 10) Infraroodfoto's in wijken, waar besparingskansen van bouwkundige of installatietechnische maatregelen groot zijn.
- 11) Bespreking met buurtraden over gezamenlijke aanpak en werving
- 12) Uitnodigingen voor bijeenkomst via buurtorgaan, verenigingen, huis aan huis.
- 13) Info plaatsen op website gemeente.
- 14) Bijeenkomst in buurtcentra in Sittard-Geleen: toelichting op besparingsmogelijkheden. Presentatie project en verbetermogelijkheden. Men kan intekenen voor scan en intentieverklaring besparingsvoornemen op maat. Ondernemers demonstreren mogelijkheden.
- 15) Uitvoeren scans. Advisering mogelijk direct (laptop en printer). Bij energiescan: bestellijst kleine energiespaarders wordt ingevuld. Rekening na drie maanden te betalen tenzij binnen die tijd opdracht voor uitvoering is gegeven. In dat geval betaalt opdrachtnemer de scan.
- 16) Klant ontvangt rapport scan, offerte voor uitvoering maatregelen en/of bestelde energiespaarders. Deze laatste worden afgerekend en door de energieteams meteen

in de woning aangebracht. Tevens desgewenst ingevuld formulier voor aanvragen SVN.

- 17) Website dient als vraagbaak voor particulieren en vrijwilligers. Via de website kan men ook rechtstreeks de besparingsmogelijkheden inschatten en offerte(s) aanvragen.
- 18) Publicatie middels persbericht, perspresentatie, in buurtorgaan en bij deelname aan de woningen.

Een natuurlijk moment voor het aanpassen van woningen is het moment van verhuizing. De woning staat dan tijdelijk leeg en de nieuwe bewoner heeft er behoefte aan het aan zijn wensen aan te passen. Dat biedt een vergrote kans op deelname aan dit project. Een optie is daarom, dat de gemeente met behulp van mutaties bij het kadaster en de overdracht van woningen elke verhuizing registreert en de bewoner een aanbod doet als bovenstaand.

Optie: Deelnemers houden het eigen energieverbruik bij met hulpmiddelen zoals slimme meters en thermostaten, besparen door gedragsverandering en door het nemen van isolatiemaatregelen of investeringen in de installatie.

STICHTING
MILIEUFEDERATIE
LIMBURG

Gemeente

Sittard-Geleen
Born

5. Projectleiding

Stichting Milieufederatie Limburg, Godswederderstraat 2, 6041 GH Roermond.
Contactpersoon: Jelle Vegt, 0475-386410, 06-13101133. j.vegt@milieufederatielimburg.nl

6. Begroting detail (doelstelling en minimumvariant)

6.1. Kosten urenbesteding 2013-2014

Activiteit of project	Resultaat conform doelstelling			Minimum resultaat		
	aantal uren	uurtarief	kosten	aantal uren	uurtarief	kosten
Voorbereiden	30	98	2.940,00	30	98	2.940,00
Vorbereiding	24	98	2.352,00	24	98	2.352,00
Ontwerpen	48	98	4.704,00	48	98	4.704,00
Ontwikkelen energiescan,	32	98	3.136,00	32	98	3.136,00
Ontwikkelen zorgscan,	48	98	4.704,00	48	98	4.704,00
Ontwerp en vormgeving	16	98	1.568,00	16	98	1.568,00
Opstellen teksten	32	98	3.136,00	32	98	3.136,00
Vorbereiding werving en	32	98	3.136,00	32	98	3.136,00
Werving en	16	98	1.568,00	16	98	1.568,00
Opstellen	24	98	2.352,00	24	98	2.352,00
Organisatie	24	98	2.352,00	24	98	2.352,00
Selectie	16	98	1.568,00	16	98	1.568,00
Maken	8	98	784,00	8	98	784,00
Besprekinge	40	98	3.920,00	40	98	3.920,00
Vorbereide	16	98	1.568,00	16	98	1.568,00
Uitnodiging	16	98	1.568,00	16	98	1.568,00
Bijeenkomst	64	98	6.272,00	64	98	6.272,00
Contacten	16	98	1.568,00	16	98	1.568,00
Begeleiding scans	80	98	7.840,00	60	98	5.880,00
	220	50	11.000,00	140	50	7.000,00
Bezorgen	900	50	45.000,00	450	50	22.500,00
Administratie	50	50	2.500,00	40	50	2.000,00
Evaluatie en	28	98	2.744,00	28	98	2.744,00
Besprekinge	20	98	1.960,00	20	98	1.960,00
Totaal	1800	2208	120.240,00	1240	2208	91.280,00

6.2. Projectbegroting 2013 - 2014

Activiteit of	Resultaat conform doelstelling			Minimum resultaat		
6.2.1.						
Projectkosten	aantal	eenheids-prijs	kosten in €	aantal	eenheids-prijs	kosten
vormgeving			2.500,00			2.500,00
brochures	2000	1,5	3.000,00	2000	1,5	3.000,00
Zaalhuur en koffie	8	500	4.000,00	8	500	4.000,00
infraroodcamera			500,00			500,00
Porto en telefoon			1.000,00			500,00
vrijwilligers voor	1000	30	30.000,00	500	30	15.000,00
vrijwilligers voor	800	30	24.000,00	400	30	12.000,00
Huur auto levering						
energiepakketten	4	300	1.200,00	4	300	1.200,00
Totaal			66.200,00			38.700,00
tabel 6.1.)			120.240,00			91.280,00
Totaal kosten			186.440,00	129.980,00		
6.2.2. Baten project	aantal of aantal Euro's		baten in €	aantal of aantal Euro's		baten in €
Sittard Geleen opdrachten 5%			50.000,00			50.000,00
van omzet	€ 400.000	5,00%	20.000,00	€ 150.000	5,00%	7.500,00
scans (aantal investeringen > opdrachten 5%	200	-€ 75,00	-15.000,00	75	-75	-5.625,00
van omzet	€ 100.000	5,00%	5.000,00	€ 40.000	5,00%	2.000,00
scans (aantal investeringen > scans	80	-€ 75,00	-6.000,00	32	-€ 75,00	-2.400,00
	1.800	€ 75,00	135.000,00	900	€ 75,00	67.500,00
Totaal baten			189.000,00	118.975,00		
Saldo			2.560,00	-11.005,00		

Bij succes zijn er meer inkomsten van ondernemers en woninggebruikers. Voor de periode vanaf 2014 kan daarmee het project worden voortgezet zolang het saldo positief is.

7. Communicatie

Informatie en werving voor het project vindt plaats via wijk- en buurtorganen, verenigingen en huis aan huis, via de pers en lokale radio en/of televisie. Mond tot mondreclame moet na verloop van tijd een belangrijke rol gaan spelen. Een website vervult een belangrijke rol bij de communicatie over de laatste updates van het project. De nadruk zal liggen op de periode voorafgaand aan de eerste bijeenkomsten en na het bereiken van de eerste resultaten en na uitvoering over het bereikte eindresultaat. Deelnemende bewoners zijn herkenbaar aan raamposters.

De uitvoering van het project wordt gecoördineerd en geleid door Ir. J.H. Vegt, beleidsmedewerker milieu en duurzaamheid bij de Stichting Milieufederatie Limburg. J. Vegt is bevoegd EPA-adviseur sinds 2007.

De gekozen aanpak is afgeleid van het succes van de besparingsinitiatieven van Duurzaam Venlo en de beschreven aanpak en cases in onderstaande literatuur.

De door vrijwilligers uitgevoerde energiescan bestaat uit het uitvoeren van een eenvoudige inspectie van de bouwkundige schil. Daarbij wordt aan de hand van een checklist aandacht besteed aan:

- Woningtype
- Bouwjaar
- Verwarmde ruimtes
- Bouwkundige schil: dak, gevel, vloer, glas.
- Ventilatie, kieren
- Installatie (verwarming en tapwater)
- Leidingen

Ter controle worden foto's genomen van de woning en opgenomen details.

Zorgscan:..nog uit te werken (voorbeeld website www.huistest.nl/provincie-utrecht).

Literatuur.

1. Kansrijke aanpakken in gebouwgebonden energiebesparing. "De particuliere eigenaar". Meer Met Minder. Onderzoek uitgevoerd in opdracht van Agentschap NL, oktober 2010.
2. Leskist energie-aanpak particuliere woningeigenaren. Concept 14 februari 2011. Agentschap NL.
3. <http://www.verbeteruwhuis.nl>
4. Voorbeeldwoningen 2011. Bestaande bouw. Agentschap NL, 2011.
5. VABI. Programma maatwerkadvies, waarin opgenomen prijzen energiebesparende maatregelen.
6. Kennisdocument wijkinitiatieven energiebesparing Noord-Holland. Leerpunten voor een effectieve aanpak en communicatiestrategie.